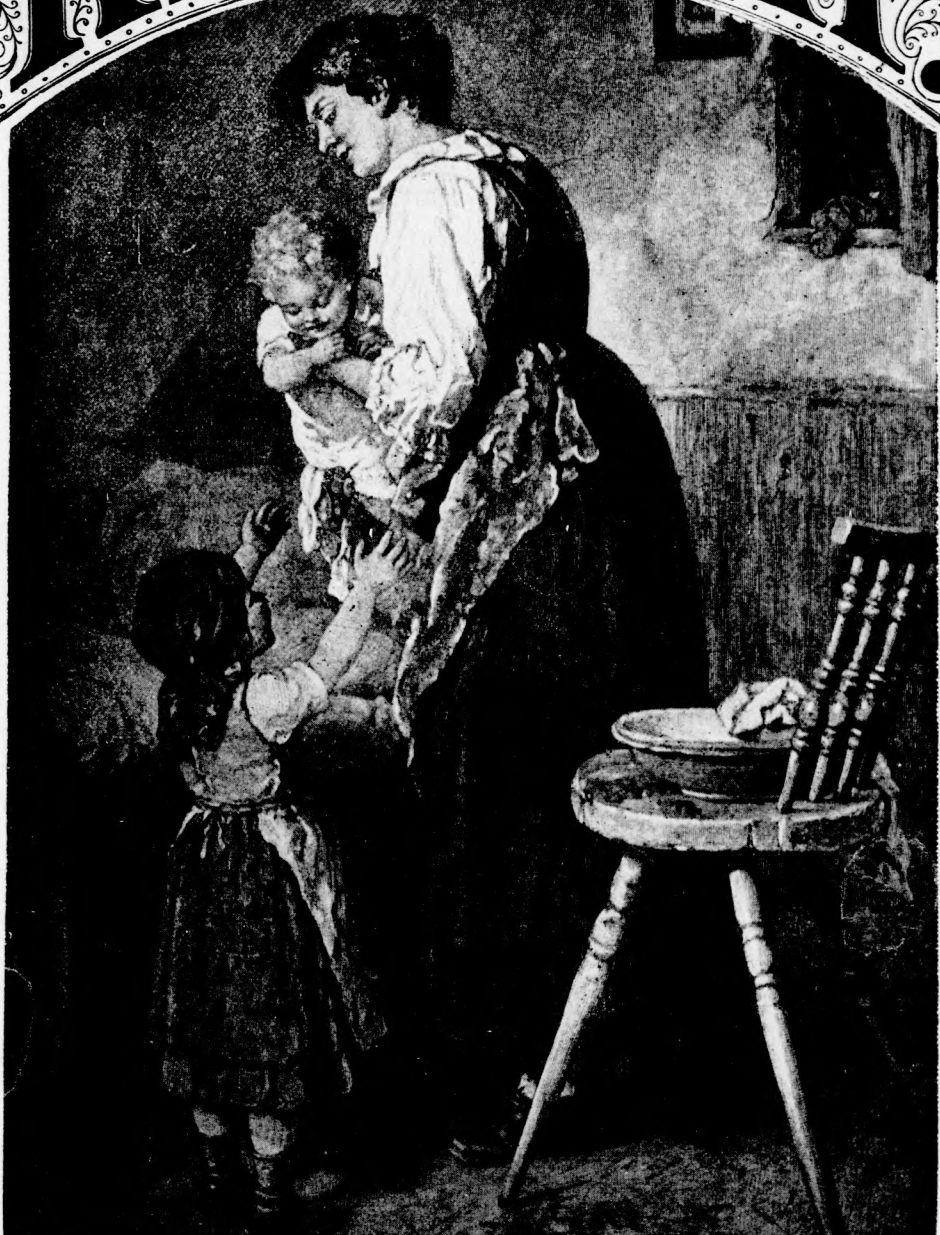

M. N. MÚZEUM KÖNYVTÁRA
Hírlop-Könyvtár
Növekedéskönyv

1896. 32. sz.

KIS LAP

FÖLDI MENNYORSZÁG, (Lásd a 6. lapon.)

L. köt. 1. szám.

Ára negyedévre 1 frt. Egyes szám ára 12 kr.
Megjelen minden vasárnap 16 oldalon.

1896. január 5-én.

Lap
89
96
05
08

29
22
45
35,
92.
54
75
76
200
222
377
86
92

120
134
171
172
210
280
341
378
407

93.
223.
341.
415
, 94
223.
351.
415
111
240
368
415
192.
304
384
208
399

A REJTELMES KULCS.

— Elbeszélés. —

EDVETLENÜL járt Zsombolyi ur fel s alá a szobában. Koronként megállt az asztalnál, fölkapott egy ott heverő levelet, újra meg újra elolvasta, aztán boszusan lecsapta.

— Ugyan sok örömünk van a fiainkban! szólt félig magához, félig az ablaknál himezgető nejéhez. Az egyiket betegen küldik haza az iskolából, a másikat kicsapják!

— No no, kedvesem, talán nem is áll oly rosszul a dolog. Hiszen Zoltán már teljesen fölépült és a tiszteletes ur vezetése mellett oly szorgalmasan tanul itthon, hogy bátran neki mehet majd a vizsgálatnak. Bélát pedig . . . hiszen . . . tulajdonképpen nem csapták ki . . .

— Nem ám, csak azt írja az igazgató, hogy irántam való tekintetből és mert tanulni a fiú jól tanult, hát ki adják neki a bizonyítványt; de oly gonosz hiba után egy perczig sem tűrik meg az intézetben és többé be sem fogadják. Milyen szégyen! És nagy kár is, mert jelesebb intézet alig van. Egész megnyugvásomra szolgált, mikor ott elhelyeztem őket. És ime!

Ekkor meglehetősen robajjal pattant föl az ajtó s piros képü, vidám tekintetü, körül-belül tizenhárom éves fiú rontott be nagy sietséggel.

— Apácska, igaz? A kocsis azt mondja, hogy délben a vasuti állomáshoz hajtat, mert Béla megjön.

— Igaz, felelt az apa kurtán.

— Jaj de jó! Csak hogy végre megjön az én kedves Béluskám! Nem is gondol-

tam, hogy már megvolt az évváró ünnep az intézetben.

— Az csak ma van; de nem kívánták, hogy Béla is jelen legyen. Kicsapták.

— Kicsapták? Bélát? Azt a szelid, szorgalmas, jó Béluskát? No apácska, már az lehetetlen!

— Sajnos, mégis úgy van.

— Hát akkor valami tévedés történt, vagy igazságtalanság; mert én nem hiszem, hogy Béla olyas mit követett volna el, amiért kicsapják. Mi az, amivel vádolják?

— Nem szükséges tudnod. És ha megjön, ne is faggasd, Zoltán! Előbb én akarok vele tisztába jönni.

— Ó, nem is beszélek vele róla. Ugy is csak rontaná a kedvet, pedig már alig vártam, hogy együtt legyünk. Holnap mindjárt kirándulunk a Bagolyvárra.

— Az nem bizonyos, szólt a mama. Apa fogja majd meghatározni, mit enged meg. Béla nem úgy kerül haza, hogy kedvezésekre, mulatságokra tarthatna számot.

— Ó mamácskám, hát elhiszed, hogy a mi jó Bélánk bűnös lehet? Én nem hiszem, nem, nem! Még akkor sem, ha saját maga is bűnösnek vallaná magát.

— Az a baj, hogy még konok is és macskul tagad, a helyett, hogy őszintén megvallaná tettét. Még abban a levélben is, melyet nekem irt, tagadja.

— No, akkor már bizonyos is, hogy nincs mit megvallania, szólt Zoltán hévvel. Kedves apácskám, édes mamácskám, hát tudtok rá példát, hogy Béla valaha eltagadta volna, amit tett?

A mama láthatóan örömmel nézett a testvéri szeretet hevétől kipirult fiúra; de még az apa komor tekintete is megenyhült.

— Jó prókátora vagy az öcsédnek, mondta majdnem mosolyogva. No, majd meglátjuk.

— Ugy-e, eljöhet velem holnap a nagy kirándulásra?

— Még nem tudom. Előbb szólanom köll vele. Igazságos akarok lenni; ha valamiképen mégis az volna az igaz, hogy ártatlan: bizonyosan nem fogom növelni a szenvedését.

— Jaj, te kedves jó apácska!

Zoltán örvendezve ugrott apjának a nyakába.

— Csak lassan, barátocskám! felelé az apa. Még nem tudunk semmi jót. De mire az állomástól haza hozom, már kicsikarom belőle az igazat.

— Elmehetek én is Béla elébe az állomásra? kérde Zoltán.

— Hát a leczkéd? Ma még nem tantál.

— Ó, még bőven ráérek az indulásig. A tiszteletes ur tizenegy órakor jön, addig elkészülök . . . dupla gőz-erővel látok hozzá.

— Jól van! Majd beszólok, na indulni kell. Ha rendbe leszel a leczkéddel, velem jöhetsz.

— Nem lesz hiba, apuskám.

Hozzá is látott nagy buzgalommal, amit egyéb iránt máskor is megtett, komolyan iparkodván helyre ütni, amit hibája nélkül mulasztott. Mert néhány héttel az iskolai év vége előtt nagy beteg lett és mikor már lábadozni kezdett, az orvos haza küldte falura, jó levegőre. Itt aztán gyorsan felépült, de a tanuláshoz is hozzá látott a tiszteletes vezetése mellett, aki régebben tanár volt és jól tudta intézni Zoltán tanulmányait, úgy, hogy megállhassa majd a vizsgálatot és ne veszítse el az esztendő. Komolyan, szigoruan fogta a

dolgot; de Zoltán ezt nem bánta, maga is iparkodott s így jó barátok voltak.

Ma kivételesen persze kissé szórakozott volt Zoltán, de mikor apja benyitott és kérdezte, jól elkészült-e feladványaival, a lelkész ur mosolyogva felelé:

— Nem olyan jól, mint máskor, de nem az iparkodásán mult. Most az egyszer azonban hunyjunk szemet, mert voltaképen Béla az oka. Már csak menjen, találkozzanak mentül előbb. Jó testvérek, szeretik egymást.

— Igaz! Alig várom, hogy lássam az én Béluskámat, szólt Zoltán örvendezve.

— De hogyan van az, kérde gyanútlanul a lelkész ur, hogy Béla már ma megjön? Ugy tudom, csak holnap vagy holnapután volna az ideje.

— Igen . . . közbe jött valami, szólt az apa kitérőleg.

— Onnan tudom, folytatá a lelkész ur, mert az unoka-testvérem fia, Bajnay Sándor, éppen abban az intézetben tanul, s az unoka-testvérem megkért, vegyem a fiut ide magamhoz a nyári szünet idejére, szüksége van a mi jó hegyi levegőnkre. Az én Sándor öcsém pedig holnap jön meg.

Ez a hír nem nagyon tetszett Zsombolyi urnak, aki maga sem tudta, miért, de olyan formát sejtett, hogy nem lesz nagyon kellemes, ha más diák is kerül ide éppen abból az intézetből, amelyből Béla körülbelül csufosan tér haza. Ezért hát nagyon szárazon csak ennyit szólt:

— Nem emlékszem a nevére . . . Béla fiam nem emlegette.

— Meghiszem! Sokan vannak ott együtt és a mig rakáson vannak, nem sokat tördnek egymással. De itt majd ugyancsak örülni fognak egymásnak, tudom.

— Meglehet. No, Zoltán fiam, induljunk! A vonat nem sokára megérkezik, az állomásig pedig jó hajtás.

Néhány percz mulva kocsiba ültek s elhajtottak. A vasuti állomás a szomszéd falunál volt s a nagy hegyek közt kanyargó szekér-uton majd nem egész óra kellett hozzá, hogy oda jussanak. Zoltán holmi hegyi ösvényeken gyalog sokkal hamarabb jutott el oda, mikor egy-egy nagyobb sétára kerekedett kedve. Az eléggé hosszás kocsikázás alatt apja eleinte szótlánul, elgondolkozva ült, aztán félig magának dörmögte:

— Nem szeretem, hogy az a Sándor fiu ide kerül.

— Miért, kedves apa? kérde Zoltán csodálkozva.

— Mert egy intézetben voltak Bélával... itt majd fecsegni fog és ha Béla talán... talán mégis ártatlan, nagyon bánatáná, hogy rossz hírét költik.

— Ó, talán csak nem olyan rossz szívü fiu... és talán jó pajtások is voltak. Aztán meg hátha nem is igen tudja a dolgot? De én nem is bánom, akár mit beszél. Én nem hiszek rosszat Béláról, és ha ez a Sándor valami rossz nyelvü ficzkó, hát szóba sem állunk vele.

— Az bajos lesz, mikor a lelkész ur rokona.

Megérkeztek, éppen idején. Alig hogy kiszálltak s beléptek a pálya-udvarra, már berobogott a vonat. Zoltán oda szaladt a kocsik közelébe és leste, melyikből fog Béla kiszállni. Nem köllött sokáig várnia.

— Itt van! Itt van! kiáltá örvendezve.

Bizony szinte csoda volt, hogy abban a kisirt szemü, sápadt, szomorú képü fiuban ráismert a testvér-öccsére, aki piros pozsgás, vidám kis diák volt, mikor utoljára látta.

Zoltán azonban a szerető szív tapintatával úgy tett, mint ha nem is látna semmi változást a testvérén; oda ugrott hozzá és megölelte.

— No, csak hogy itt vagy végre! Isten hozott, Bélácskám!

Béla félénken, szinte huzódózva viszonozta bátyja ölelését és csak nagyon erőltetett mosoly látszott az arcán.

— Csak... csak magad vagy itt? kérde.

— Dehogy! Amott van apácska, ni!

Béla még halványabbá lett és tétova léptekkel közeledett apja felé, mint ha remegett volna a találkozástól. De a következő perczben már kissé fölbátorodott, mert apja komoly arcczal ugyan, de haragot nem mutatva hajolt le hozzá és megcsókolta. Aztán, mint ha semmi hiba sem volna, nyugodtan mondá:

— Lássunk a podgyászod után... aztán iparkodjunk haza, mert várnak az ebéddel.

Apja és testvére közt lépegetett végig a sápadt, körülbelül tizenkét éves fiu a pályaudvaron, nagyon erőlködve, hogy elfojtsa könyeit, melyek minden áron ki akartak törni. Sok ember volt a pálya-házban s mindenki ösmerte a két fiu apját, meg-megállította, beszélt vele. Végre azonban mégis csak eljutottak kocsijokba s megindultak haza felé.

Amint beültek a hintóba, eleinte jóformán csak Zoltán beszélgetett, elő hozakodva mindenfélével, ami Bélát érdekelhette. De Béla nagyon szórakozottan felelt s mindig csak atyjára nézett, aggódó, fürkésző tekintettel. Mint ha mondani akart volna valamit, csak hogy nem meri. Atyja jól látta ezt s egyszerre csak igen komoly, de nyugodt, jóságos hangon szólt hozzá.

(Folytatása a 6. lapon.)

CZICZA-FURDO.

ARCZIKÁM

Kis cziczám

De fura

Figura!

Szipákol,

Miákol;

Tüszkölget,

Prüszkölget —

Didereg.

Rettentő

Jéghideg

Feredő

Vizében ázik,

Szörnyükép fázik.

Most a csap ereget

Jóleső meleget.

A czicza irháját

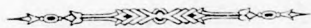
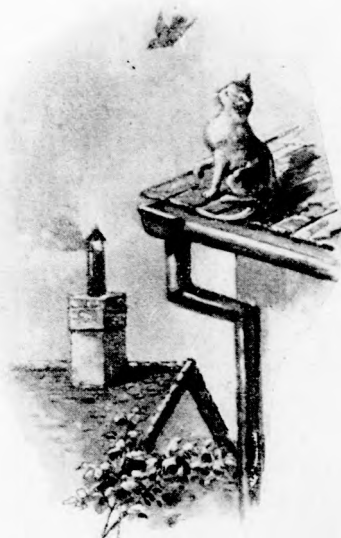
A szappany járja át.

»Ó kedves asszonykám,

Tiszta már a bundám!

Ó j j, eresszetek,
Száradni elmegyek.
Ott a ház tetején
Szikkadok majd meg én!«

A szeme hogy forog,
A farka hogy csorog,
A sűrű szappany-hab
Tajtézik ugyancsak!
Még egy kis
Fagyos, fris
Öblintés,
Marczim, és
Elmenekülhetsz,
Tetőre ülhetsz,
Mászhatol fára,
Lesni a verebet —
Vagy kamarába,
Fogdosni egeret.

(Folytatás a 4. laphoz.)

— Béla fiam, nézz a szemembe és mondd meg, de őszintén és igazán: bűnös vagy-e abban, amivel vádolnak?

— Nem vagyok bűnös, édes apám! Ártatlanul büntettek.

— Jól gondold meg, mit beszélsz. Akár hogy van a dolog, én utána fogok járni, s az igazság kiderül.

— Én kívánom azt legjobban, mert csak az derülhet ki, hogy ártatlan vagyok.

— De az igazgató azt irta nekem, hogy eleinte megvallottad hibádat, csak később vontad vissza a vallomásoadat és makacsul eltagadtad azt is, amit már megvallottál.

— Ez igaz. Hibáztam, mikor magamra vállaltam, amit pedig nem tettem. De ugye tele beszélték a fejemet, hogy már nem is tudtam, mit csinálok. Legkivált az a kiállhatatlan Sándor volt az oka . . .

— Sándor? szolt közbe Zoltán. Csak nem Bajnay Sándor?

— De éppen ő. Honnan ismered?

— Nem ismerem, csak hallottam róla. Rokona a tiszteletes urnak s ide fog jönni a szünet-időre.

— Ó! Kár! Jjobb szerettem volna, ha nem látom itt.

(Folytatása következik.)

FÖLDI MENNYORSZÁG.

(Képpel a czimlapon.)

ENYÉM vagy, enyém vagy,
Aranyos szöske —
Hamar a karomba
Te piczi, jöszte!

Hamar a karomba
Te drága jószág —
Ahol most repkedél,
Földi mennyország!

Mert földi mennyország
A kicsi fészek.
Mit mama karjai
Épitnek néked.

Szállj kicsi angyalom,
Szállj le ölembe,
Mint kicsi Jézus
Szállt le földre!

DANIKA CSODÁLATOS UTAZÁSA.

— Szilveszter-éji álom. —

(Három képpel.)

ESSZE a ház tulsó végén volt a nagy ebédlő, de néha mégis áthallatszott a vidám mulatság zaja Danikához, aki tétovázva állt szobácskája közepén.

— Minek is voltam olyan ügyetlen? És az a mama mindent meglát! Persze, hogy ásitottam . . . de azért nem vagyok álmos. Nem én, egy csöppet sem! Mégis elküldtek, hogy feküdjem le.

Egyelőre azonban Danika éppen nem készült a lefekvésre.

— Ha lefekszem, bizonyosan elalszom. és akkor nem látok semmit. Mamáék ott a vendégekkel vígan vannak . . . most van Szilveszter estéje . . . Hallottam, hogy éjfélig együtt lesznek, elbucszatják a vén ó-esztendő és köszöntik a csecsemő uj-évet. Én ezt még soha sem láttam.

Hamar elszánta magát. Leült a dívánra.

— Megvárom; igenis megvárom és meg fogom látni. Milyen lehet az? . . . És hova megy a vén esztendő, hogy többé soha sem tér vissza? . . . Nagyon furcsa . . . és az a fiatal új esztendő hogyan jön? Honnan jön?

Kényelmesen hátra dölve merengett és elmélkedett ezeken a nehéz kérdéseken. Már nagy idő mulhatott, mély csönd uralkodott, csak az udvar felől, az istálóból hallatszott néha a Danika kedves játszótársának, a fehér kecskének a mekegése.

— Lám, ő is ébren van . . . bizonyosan ő is azt várja, amit én. Kár, hogy éjjel

van . . . fölülnek a hátára és mikor a vén ó-esztendő bucsuzik, utána nyargalnánk, hogy megtudjuk, hová megy. És elejébe mennénk az új esztendőnek, hogy mi köszöntsük legelőször.

Amint ezt mondta, vagy inkább csak gondolta, megzördült az ablak és mekegés hallatszott, de olyan sajátságos, hogy Danika tisztán megértette.

— Ne-e-em baj az, kis gazdám, ha éjszaka

. . . SZEPEGETT EGY KICSIT. (Lásd a 8. lapon.)

van is. Csak jöjj szaporán, induljunk! Halod? Éjfél van, ütni kezdi az óra.

Danika kissé csodálkozva sietett az ablakhoz. Hát a fehér kecske ütögette szarvaival az ablakot.

— Jaj, te! Betöröd az ablakot! Majd kikapunk a mamától!

— Hát siess! Másképp utól nem érjük a vén ó-esztendőt. Így is nehéz lesz, mert már emeli a lábát. Hamar, hamar! Ül a hátamra!

Mivel oly nagyon sietős volt a dolog, nem is gondolkozhatott Danika sokáig. Fölrántotta az ablakot és ráugrott a kecske hátára, épp mikor a szobában az éjféli tizenkettőt ütötte az óra.

Sokszor nyargalt a kecskén, hát most is ügyesen a hátán termett. Csak azon csodálkozott, hogy szakálas-szarvas paripája most mekkora! . . . valóságos óriás . . . olyan széles a háta, hogy Danika alig bírta keresztül vetni rajta a lábait s ugyancsak fogóznia kellett, hogy le ne pottyanjon róla.

Hát még amint megindultak! A kecske nagyot toppantott és felszökkent magasra . . .

nem is ereszkedett le többé . . . a levegőben vágatott, egyre magasabban és Danika — mi tagadás benne? — bizony szepegett egy kicsit. (Lásd a képet a 7. lapon.)

— Jaj! No! Hát hová megyünk?

— Ahová kívánkoztál. Me-e-essze van, de hamar oda érünk, csak kapaszkodjál me-e-eg jól.

No, ezt Danika biztatás nélkül is megtette, kivált mikor paripája, amint egyszer neki rugaszkodott, akkorákat szökkent, hogy egy-kettőre . . . már fönn voltak a pufók holdnál, akár meg is pihenhetek volna rajta. Ajánlotta is Danika, mert szinte szédült a gyors repüléstől. De a kecske azt mekegte:

. . . FÖLKAPASZKODOTT A VITÉZ TÉRDÉRE.

(Lásd a 10. lapon.)

— Me-e-e! Pihenni? Nem azért indultunk.

Még egyet szökkent s a hold háta mögé kerültek. Itt nem igen tetszett a világ Danikának, mert homályos volt minden. De csak repültek tovább . . . mindig tovább . . . sokáig . . . mint ha az egész világ-mindenségen repülnének végig. Egyszerre azonban hogy, hogy nem: nagy kuthoz értek, mely hatalmas kő-lappal volt lezárva, a kőre pedig ez volt rávésve: »Az Idő feneketlen kútja.«

— Jó, hogy rajta van az a kő, szolt Danika; mert ha feneketlen, ugyancsak baj volna, ha valaki bele esnék.

— Pedig éppen oda megyünk le.

— Jaj, én nem megyek!

— Ha idáig jöttél, vissza nem fordulhatsz többé. Az elmúlt ó-esztendők mind ide merültek le az Idő feneketlen kútjába, hát ide köll utánok mennünk.

Egyet öklelt szarvaival s ime: a nehéz kőlap félre siklott, a mélységes mély feneketlen kut ott tátongott előttök. Szédülés, kábulás fogta el Danikát, amint bele nézett . . .

— No, csak lesz eszed, hogy nem ugorsz ide be?

— Hahaha! Miért ne-e-e! Magad kíván-

tad, hogy eljuss oda, ahová az ó-esztendő.
Hát menjünk!

S mire kimondta, már bele is ugrott a
ketlen kutba. Aztán buktak lefelé . . .

rettenetes gyorsasággal . . . folyton foly-
vást estek . . . estek mélyre, a feneketlen-
ségbe. Danikának zsongott a feje. Látni sze-
retett volna, de sűrű sötétség fogta körül . . .

. . . ÖLÉBEN A FIATALKA UJ-ESZTENDŐVEL. (Lásd a 10. lapon.)

— Ó, ó! Mi lesz ebből? gondolá. Hiszen
ha feneketlen ez az Idő kútja, akkor örök-
kőn örökké így bukunk és soha nem érünk
a fenekére.

No, már ez mégis nagyon kellemetlen
kilátás volt s Danika már épp el akarta
busulni magát, mikor oldalról világosságot
pillantott meg. Amint oda tekintett, a

résen át csodálatos, ismeretlen tájékat látott; egy nagy fának az ágai pedig benyultak a résen a feneketlen kutba. Danika nem habozott sokat, megragadta az ágakat és erősen beléjük kapaszkodott.

— Már én nem szállok mélyebbre. Ha neked tetszik, gidácskám, csak bukjal tovább.

Ilyképen lemaradt kecske-paripája hátáról s eleinte nagyon örült neki. De csak addig, amíg a karjai zsibbadni nem kezdtek. Ekkor az jutott eszébe, hogy bizony nem sokkal jobb a helyzete, mint az előtt. Mert ott lóg a feneketlen kutban s ha nem bírja tovább fogni a galyat, megint csak esni fog lefelé... Mit tehetett? Bár a torka össze szorult a félelemtől s bár nem igen remélhette, hogy valaki meghallja, mégis csak megpróbálta, amit ijedtében és szorultságában mindenki próbál... kiáltozni kezdett:

— Segítség! Jaj, segítség!

És nagy örömeire nem kiáltozott hiába. Mert a feneketlen kut oldalában lévő résnél megjelent egy óriás alak, benyult hosszú kezével, galléron fogta Danikát, kiemelte magához és talpra állította.

— No, szerencséd, hogy megkapaszkodtál, mondá. Ha még mélyebbre merülsz le, hired-neved sem tudja soha többé senki.

— Hát itt hol vagyok?

— Az ó-évek pihenő állomásán. Minket, akik még itt vagyunk, nem feledtek el egészen. Jó vagy rossz tulajdonságunk miatt van még, aki emleget oda fönn az emberek közt. Itt pihennek meg a fiatalabb ó-évek; de ha jön is mindig új, azért fogyton fogy a számunk, mert sok régi kénytelen leszállani, teljesen elfeledtétvén, az Idők feneketlen mélységébe, honnan vissza térés nincs.

Már ez alatt odább is mentek s óriási csarnokba értek, hol végtelen hosszú asztalnál ültek az elmúlt ó-esztendők. Tarkabarka társaság volt, mindegyik a maga kora szerint öltözve és olyan alakban, amilyen emléket hagyott maga után. Volt köztök keselyű: mert mikor ő járt fenn,

csak pusztulást terjesztett mindenfelé; mellette csamcsogó sertés ült, akinek idejében durva falánkság uralkodott.

Legelől azonban hatalmas termetű, pánzcélos ősz vitéz ült, aki nyájasan intett a vendégnek.

— Ni, kicsike kis vitéz, akiből még nagyobb is lehet valamikor. Jőjj ide és ne félj, nem lesz bajod, ha megfelelsz kérdésekre.

Danika fölkapaszkodott a vitéz térdére (Lásd a képet a 8. lapon.) és kíváncsian várta a kérdést.

— Én voltam az, aki nektek szép hazát szereztem. No's, hát mondd meg, kinek vagyok, én a kora?

— Arpádé, a nagy hon-foglalóé!

— Nagyon jól van. Ha még ilyen jól emlékeztek reám, akkor nyugodtan pihenek, nem egyhamar fogok elmerülni a feledés örvényében.

Tán mondott volna többet is, de ekkor vig trombitaszó hangzott s az ó-évek fölgráltak.

— Ahá, megy legifjabb társunk, azaz viszi mint csecsemőt az Idő, az ő hatalmas tündér-anya. Majd esztendőre ilyenkorra mint kimerült agg tér közénk. Meglátjuk, mit végezett, bevált-e sok szép reményt?

Futott Danika is előre és látta a ragyogó szépségű tündért, amint tizenhat fehér lovas kagyló-szánon nyíl-sebesen siklott tova, ölében a fiatalka új esztendővel. (Lásd a képet a 9. lapon.) Megbámulta Danika, de eszébe is ötlött valami.

— Hát ezt várják mamácskáék? Oda megy s jaj!... én nem leszek otthon. S hogyan találok haza? Legjobb lesz, ha megkérem a jó tündért, vigyen haza engem is.

Futott a tündér-fogat után, futott amint csak birt, hajh!... de csak nem tudta elérni! Futott... futott hegyen-völgyön, véghetetlen messzeségen át... és végre mint ha már elérte volna... nagyot ugrott, hogy a számba jusson, de elesett... aztán — nagyot koppant a feje s amint fölnyitotta szemeit, azt látta, hogy sötétben

van, földön hever csakugyan, saját szobácskájában a diván előtt.

— No, csak hogy haza kerültem! Kár ugyan, hogy elestem s későn jöttem . . . azóta az új esztendő már bizonyosan járt itt, odább is ment s én nem köszönhettem . . . Vagy tán bizony csak álmodtam? Ki mondja meg ezt nekem?

DERÜLT ORÁK.

— Két új játék. —

(Képpel a 12. lapon.)

A »Kis Lap« mult félelvi kötetében már több társas-játékot mutattam be, miket nyáron szabad ég alatt, de télen szobában is el lehet játszani. Most tehát folytatom a sorozatot s azt hiszem, ha figyelmesen olvassátok el az itt következő magyarázatot, hamar meg is tanuljátok az új játékot s koronként egy-egy derült órát szereztek magatoknak vele.

Az árva párja. Ehhez a játékhoz páratlan számú, de mentül több játékos szükséges: hét, kilencz, tizenegy stb.; minél több, annál mulatságosabb. Sorshuzással vagy kiolvasással meghatározzák, ki legyen legelőször a »szegény árva«. Ez kiáll középre, a többi pedig körbe fogja s egyszer-kétszer körül sétál, énekelve:

Bus a kedve Pistikének, (Iluskának)
Nincsen párja szegénykének, (az árvának)
Sajna-sajna-sajnálom!
Kivel tánczol a bálon?

A középen álló Pistike (vagy Iluska) elő veszi zsebbe-valóját, toppant a lábával s így szól:

Árva vagyok, az igaz,
De nem soká leszek az,
Juliska (Fériké) lesz a párom,
A tánczot vele járom.

A kör ez alatt megállt s a középen lévő oda dobja a kendőt annak, akit megnevezett. Ez azonban a körben levők valamelyikének, akit kiválaszt párjának, dobja, mondván:

Sajna-sajna-sajnálom,
De nem adom a párom.

A középen álló árva ekkor másnak dobja a kendőt, de ez ismét a körben állók közül választ párt s a kendő ismét úgy, mint előbb, vissza kerül az árvához. Mikor ez másodszor, harmadszor történik, vigyázni kell a körben állónak, nehogy olyant nevezzen meg párjának, akit már előtte más kiválasztott, mert ez köteles a kendőt neki vissza dobni, mondván:

Sajna-sajna-sajnálom,
De nekem már van párom.

Aki így tévedett, zálogot ad s csak azután választhat más párt. A középen álló árva is zálogot ad, ha olyannak dobja a kendőt, akinek már van párja. Minél többen vannak a játékosok, annál könnyebben esik meg a tévedés és a játék annál mulatságosabb. Mikor végre már csak ketten vannak, akiket még senki sem választott páruul, akkor ennek a kettőnek, de az árvának is, nagyon szemesnek köll lennie, mert most az árva így szól:

Álljanak össze a párok —
Már én többet nem instálok,
A kettőből aki nem pár,
Párom lesz az egyik mindjárt.

A kör felbomlik s azok, akik egymást páruul választották, egymáshoz sietnek, ami persze nagy ide-oda keveredéssel jár. E közben az árva az utolsónak maradt kettő valamelyikét akarja elfogni, csak hogy ezek meg egymáshoz iparkodnak, hogy ők ketten lehessenek egy pár. Ha az árva fogja el hamarabb valamelyőket, akkor neki van párja és a pár nélkül maradt lesz az árva, aki aztán középre áll s így a játék újra kezdődik. Ha az árva nem fürge és szemes, megeshetik kétszer-háromszor is, hogy nem jut párhoz és újra meg újra középre köll állnia. A játék vége a zálogok kiváltása.

A vasut. Ez a játék is annál mulatságosabb, minél többen vannak hozzá. Tágas helyiség is szükséges: udvar, nagy tornác vagy egymásba nyíló több szoba. A játékosoknak pedig jó lábuk legyen és mindenféle helyzetben résen tudjanak lenni, mert különben pórul járnak.

Legelső helyre a mozdony áll, egyenesen tartva a kezét, jelélül, hogy kész az indulásra. A főrendező a kalauz, aki csöngettyűvel jár körül, mignem az egész vonat rendben van.

— Tessék beszállani! Második csöngetés! Mindjárt indul a vonat!

A beszállás abból áll, hogy az utasok egymás után sorakoznak, mindegyik megfogja az előtte állónak a kabátját, szoknyáját s ezt többé nem szabad eleresztenie a játék végéig. Mikor a vonat megalakult, a kalauz a mozdony mögött foglal állást,

megfogja a mozdony kabátját, az övét pedig az első utas. A mozdony nagyot füttyent, a kalauz pedig kiáltja:

— Me-hett!

A mozdony, eleinte lassan, megindul. Azután a kalauz hangosan kiáltja a jelszót és mindenki köteles a szerint cselekedni, de úgy, hogy megvárja, míg a közvetlen előtte levő már megtette; és mindenki köteles pontosan az előtte levőnek a nyomába lépni. A mozdony egyre sebesebben halad s utána valamennyien. Ekkor aztán a kalauz feladata, hogy mentül gyorsabb

— MINDJÁRT INDUL A VONAT.

változásban mindig más-másféle mozdulatot jelezen, pl:

— Alagut!

Ekkor a mozdony is, ő maga is, meg az utána következők is lehajolva szaladnak; de a vonat végén levő még talán le sem hajolt, már hangzik a jelzés:

— Sík pálya, teljes gőzerővel!

A mozdony teljes erejéből neki iramodik, ide-oda kanyarogva s mikor legjobban fut, újra hangzik a jelzés:

— Kisiklás!

A mozdony oldalvást elvágódik a földön és utána sorra egymás után mind. Mire a vonat vége is kisiklott, már az eleje viszsza szökkent a sinbe, a mozdony füttyent s a kalauz jelzi:

— Me-hett! Gyorsan, mert késés van!

Megint sebes futás következik, de megint szól a kalauz:

— Emelkedés! Lassan!

Az utolsók még futnak, mikor az elsők már csak lassan haladnak és megfordítva. Ujabb jelzésre az elsők gyorsan ira-

modnak, míg a hátulsók még lassan akarnak lépni. S mivel mind tartják egymást, ugyancsak résen köll lenni, hogy pontosan követhessék egymás mozdulatát.

Ha hosszú a vonat és leleményes a kalauz, mindig nagy lesz a tarka-barkaság és futás közben mindig mást-mást fog csinálni a vonat eleje közepe és vége. Lesz sok vasuti kis baleset s mire a szobákat, udvart benyargalták, ugyancsak kipirulva érnek be az állomásra.

KOCZKA-REJTVÉNY.

R	R	D	Z	D	R	R
É	É	E	E	É	É	
V	M	K	M	V		
E	E	E	E			
N	L	N				
E	E					
D						

Balról jobbra s fölülről lefelé olvasva, minden koczka-sor egyazon szót és nevet adja.

1. Repül bár, de se nem madár, sem bogár.
2. Férfi-név, de nem hirdeti a naptár.
3. Ez névmás, tulajdonító.
4. Ez is névmás, de mutató.
5. Fegyver a megtámadt jogért.
6. Viszen vizet és viszen vért.
7. Ábéczében ha keresed.

Könnyű szerrel megis leled.

A megfejtők névsorából elsőnek kihuzott kapja jutalom-nyereményül a következő művet:

„Tündérmesék“.

A „Forgó bácsi könyvtára“ című sorozat egyik önálló kötete.

A Z Á L D O Z A T.

— Beszélyke. —

— MOST nevensenek aztán rajtam! És ha nevetnek, azt sem bánom. De legalább a szüleim nem fogják mondhatni, hogy hiába töltöm a napot haszontalan mázolgatással.

Aki ezt mondta, már-már fiatal ember számba vehető, sugár termetű ifju volt. Örömtől ragyogó arccal, hóna alatt nagy csomó rajz-lappal, könyvvel lépett be a szegény asztalos műhelybe, a kis város egyik félre eső utcájában. Kissé meglepte, hogy a műhely üres, de nem sokáig gondolt rá, hanem a magával hozott könyveket, rajzlapokat rakta szét és gyönyörködve nézte.

— Nagyszerű! Mennyit fogok ezekből tanulhatni! Somlyai ur nagyon meg volt elégedve. Azt mondta, többet haladtam egy esztendő alatt, mint amennyire számított. No's, mához egy esztendőre, azt hiszem, még inkább meg lesz elégedve . . . és akkor fölmehetek Budapestre, a jó öreg rajzmester helyett ő fog tanítani és művészt nevel belőlem. S talán még valamikor hires ember is leszek . . . és uri módba juttatom jó szüleimet. Csak kitartás, Gábor!

Nem üres ábránd volt az, amivel Gábor ilyenképen biztatta magát, ámbár szülei csak a vállukat vonogatták, mikor efféléket beszélt. Apja egyszerű iparos volt s azt akarta, hogy Gábor is az legyen. Nem is járatta tovább iskolába, hanem már több éve ott tanította a műhelyben asztalos mesterségre. Ügyes volt Gábor ebben is, de az esze mégis csak mindig a rajzolás és festésen járt s apja kénytelen volt megengedni, hogy hetenként néhányszor eljárjon az öreg rajzmesterhez, aki maga mondta az apának:

— Kár volna, ha Gábor nem tanulna tovább rajzolni. Sok száz növendékem volt már, de ilyen jeles tehetségű egyetlen egy sem.

— Nem bánom! Hasznát veszi a mesterségünknel is.

De a jó öreg rajzmester és maga Gábor egészen másra gondoltak, kivált mióta Bu-

dapestről látogatóba érkezett az öreg rajzmesterhez Somlyai hírneves festő-művész. Mikor ez meglátta Gábor rajzait, fölkiáltott:

— Ez a fiu igazi tehetség, ebből lehet valami!

S adott a rajzmesternek tanácsokat, milyen irányban oktassa az ifjút. Gábornak pedig küldött mintát, könyvet, hogy képezhesse magát.

— Ha majd egyszer megint erre felé járok, meglátom, nem csalódtam-e a tehetségemben.

Azóta egy esztendő múlt s ma beszélt Gábor újra az ő pártfogójával. Az eredményt már tudjuk s Gábor alig várta, hogy elmondhassa szüleinek, akik most már bizonyosan nem fogják naplopásnak tartani, ha szabad idejében folyvást másolgat és a könyveket bujja.

— Édes apám alkalmasint a városban jár valahol . . . hát neki majd külön elmondom. Most bemegyek édes anyámhoz.

Benyitott a lakó szobába, de majd kövédermedt a küszöbön. Mit kellett látnia! Atyja halott-halovánnyan feküdt az ágyban, anyja kisírt szemekkel járt-kelt, az ágy mellett pedig az orvos ült.

— Mi történt? Mi lelte édes apámat? kérde Gábor reszkető hangon.

— Szélhűdés érte, felelé az orvos. Reméljük, hogy életben marad; de hogy lesz-e még valaha ép ember belőle, csak a jó Isten tudja.

Ettől a naptól fogva szomorú világ volt abban a szerény házacskában. Megbénultan hevert ágyán az apa s zárva maradt a műhely, mert Gábor, bár ügyes munkás volt, vezetés nélkül még nem dolgozhatott. A félben maradt munkákat elvitték más mesterekhez.

Szomorúságától Gábor úgy vélt legjobban menekülni, ha teljesen bele merül rajzolgatásaiba, tanulmányaiba. Ráért, tehetett reggeltől estig. Tette is, de valami nyugtalanságot érzett. Mint ha nem volna helyes, amit tesz. Kivált mikor látta, miként nő házuknál az inség napról-napra. Ami kevés értékes holmijok volt, egymás után zálogba

vándorolt, hogy a szegény betegnek meg legyen az orvossága. De még így sem fog sokáig telni s Gábor jól látta, hogy anyjának épp e miatt mind inkább nő az aggodalma. És nincs, aki segítsen.

— Más nincs, csak én, tünődött magában Gábor. Az apám sokszor megdicsért, hogy ügyes vagyok a mesterségünkben; hiszen már segéd vagyok. Befogadnak valamely műhelybe s ha keményen dolgozom a kötelek időn túl is, megkeresek annyit, hogy szüleimet megmentem a nyomortól.

De itt elsápadt.

— Hanem akkor . . . akkor le kell mondanom szép reményeimről, soha sem lesz belőlem művész, megmaradok szerény mesterembernek. Nem fogok többé ráérni, hogy rajzolgassak, tanulgassak, az öreg rajzmester elé járjak. Minden időmet és erőmet arra kell szánnom, hogy megkeressem a minden-napi kenyeret, beteg apámnak az orvosságot.

Nagy harcot vívott magával. Mert amily könnyen belátta, mit köll tennie: épp oly nehéz volt elszánnia magát, hogy meg is tegye. De végre mégis elszánta magát. Azokat a szép minta-lapokat, a sok szép könyvet . . . mind azt, mindent, ami eddigi kedves tanulmányaihoz való volt, bele rakta a nagy ládába és egy félre eső sarokba állította.

— Így . . . ennek vége! szólta magában szomorúan és keserűen. Az a jó Somlyai ur jöhet majd esztendőre . . . nem kerülök én többé eléje.

Kissé halovány volt, de már nyugodt sőt félig-meddig szinte vidám, mikor délbent tudtára adta anyjának, hogy a város első asztalos-mestere készséggel felfogadta; most már dolgozni fog éjjel-nappal s megkeresi kenyeröket. A másolgatásról végkép lemondott.

— Tudtam én, hogy előbb-utóbb belátod, mi a helyes, szólta anyja örvendő. Csak légy szorgalmas, kedves fiam, akkor majd csak eléldégélünk.

És szépecskén megelédegéltek. Mindenki dicsérte Gábort, hogy oly hiven osztja meg

keres
gyot ál
dolt s
régí te
szomor
mind-í
az öre
kérdés
Gábor

— M

az . .

— F

No, de

és kíta

Az

bele ny

tudta

gyürte

godtan

köteles

Lass

álomra

Mások

csodál

tere i

szor ar

min. I

szertt

mi a

Har

lött.

haza

valaki

volt, a

keresményét szüleivel; de hogy valami nagyot áldozott volna is, arra nem igen gondolt senki. Ő maga nem beszélt többé régi terveiről, reményeiről; néha-néha kissé szomorunak, bánatosnak látszott, de ezt is mind-inkább leküzdötte; s mikor egy napon az öreg rajzmesterrel találkozott és ez kérdezgetni kezdte, miért maradt el? — Gábor azt felelte:

— Mást gondoltam. Nem nekem való az . . . lemondtam az egésztől.

— Kár, nagy kár! Nem is hittem volna . . . No, de hát sokszor megesik, hogy tehetség és kitartás nem jár együtt.

Az öreg odább ment. Szavai nagyon bele nyilaltak Gábornak a szívébe; ő maga tudta csak, mennyit szenved. De aztán legyűrte ezt a fájdalmat is és szépen, nyugodtan, szorgalmasan végezte mindennapi köteles munkáját.

Lassan-lassan már csak mint valami szép álomra emlékezett vissza hajdani terveire. Mások meg nem is gondoltak rá s legföljebb csodálkoztak, hogy az a Gábor, akit mestere is, szülei is annyira szeretnek, sokszor annyira szóval, mint ha busulna valamin. De nem faggatták s ezt ő is legjobban szerette, mert ugysem mondta volna meg, mi a baja.

Hanem egyszer aztán mégis szólania köllött. Nehéz munkától fáradtan ballagott haza felé, mikor hirtelen eléje toppant valaki. Bizony szinte megijedt tőle. Somlyai volt, a hírneves művész, aki megállította.

— Csakugyan, nem tévedek . . . ez az én fiatal barátom, akiben annyira csalódtam. Hát mondja csak: igaz, amit nekem az öreg rajzmester felőle beszélt?

Gábor egy pillanatig habozott, de aztán röviden elmondta történetét. A művész meghatottan hallgatta.

— Igaza van, barátom. Helyesen más nem is tehetett. Mert a messzi jövő szép reményeinél fontosabb és sürgetősebb, hogy öreg szüleid inséget ne szenvedjenek. De majd gondolkozom még a dolgról.

A derék művész gondolkodott is.

— Mégis kár! Derék mesterember lesz belőle, az igaz. De ilyen akad akárhány, olyan művész pedig nem sok, amelyet ebből a fiúból lehetne faragni. Nem hagyom annyiban. Eddig csak melleleg érdeklődtem iránta, de most, hogy tudom, milyen nemes és áldozatkész: jobban utána látok, Vannak gazdag barátaim, majd segítenek azok is.

*

Évek multak. S ha ma a főváros legjelesb művészeit emlegetik, köztük van a mi Gáborunk, aki szerényen fogadja a dicséreteket. De agg szülei annál büszkébben mondogatják:

— Csak dicsérjék, ünnepeljék! Kétszeresen megérdemli. Mert ezt ő mind megálmodta, előre látta s mégis kész volt mindenről lemondani csak hogy szegény szülein segítsen. S az őszinte, nemes áldozatnak jutalma el nem marad.

MEGFEJTÉSEK ÉS MEGFEJTŐK.

A »KIS LAP« XLIX. köt. 25-dik számában közölt képrejtvény megfejtése:

„Sáros vármegye“.

Helyesen fejtették meg: Kerpely Örszi, Flór Anna, Kövesi Rudi, Herzl Antal, Illés Mihály, Dénes Zsófia, Háger Rikhard, Nékám István és Ervin, Brenner Ernő és Zolti, Havas Margit, Goldschmid Vilma és Piroska, Rigó Dezső, Koss Zsigmond, Szent-Ivány Carla, Szelke Hajnalka és Józsi, Busay Gizike és Irénke, Bencsik Miczike, Bogisich Imre, Wymental Emil, Hollaky Leo, Rózsa Szeréna és Károly, Saláth Ilonka, Francke Jani, Erdős József és Ödön, Fuchs Pali, Schlesinger Gyula, Mérey Ágosta, Bolyó Pálma és Károly, Barkóczy István és György, Mühlberg Margit, Koller Pali, Patterson Margit és Orsolya, Poszvék Rudolf, Sohr Irma, Leitner Olga (nem tűnt még föl neked az a megrovás, amelyben egy-egy hanyag kis olvasómat szoktam részletetni, aki rongyos szélű papirosra írja levelét? *F. b.*), Grün Aladár, Adler Margit, Salzberger Aranka és Nándor, Jekelfalussy Gizike, Freund Berta, Szemők Maricza és Katicza, Jellinek Robert, Herzog Mariska, Igyártó Zoltán, Vigh Győző, Veres Katicza, Imrédy Kálmán és Károly, Ebeczky Gabriella, Stancsa Miczi, Emike és Gyula, ifj. Jákó János, Téglás Ödön, Eckstein Irma és Margit, Katrenyák Mariska, Ländler Karolina és Ilonka, Baranyi György, Hecht Margit és Piroska, Motesiczky Lénárd, Löllbach Emma, Szentpétery Gyula, ifj. Molnár Gyula, Kapus Erzs, Botka testvérek, Kristóffy Andor, Herczeg Albert, Angermayer Béla, Bónis Berta, Vajthy Laczi, Stépán Róza, Straširibka Modesta, Kremzir Edith és Alma, Fürst Irma, Przybilla Jenő, Csizék Ilona, Molnár Ferike, Pollák Alfréd, Dely Margit, Jánosy Anna, Horváth Lili, Achim Mariska, Kurzweil testvérek, Boldis Ilonka, Neugebauer Oszkár, Mayer István (ha neved nem volt a megfejtők sorában, jele, hogy leveled nem jutott hozzám. *F. b.*), Katz Ernő, Polgár Imre, Sturm Margit, Baum Miklós, Andreánszky István, Solymos Beatrice, Adrienne és Arthur, Gervay Erzsike, Mariska és Mike, Groedel Lajos, Moser Margit, Rosenthal Rudolf, Fejér Margit és Ödön, Velencei Tiborka, Fischl Blanka, Vertán Margit és Magda, Sziklay Ilonka, Somogyi Margit és Jolán, Freyler Editke, Steinhübel Ödön, Kreibik Sándor, ifj. Laczkovich Béla, Weltner Dezső, Szemző János, Igaz György, Könyöki Ilona, Habinay Iván, Angyal Irma, Berczelly Yerta, Grünhut Lucy és Elza, Taubner Margit, Mandel Ibolyka és Mihály, Engel Maris (a jövő leveledet takarosan nyírd körül. *F. b.*), Farkas Mariska, Keörtvényessy Zoltán.

A jutalom kisorsolása szabályszerűen megtörténvén, nyertes lett Horváth Lili, Nagy-Enyeden, kinek a jutalom-könyvet (»A tarkakönyv«, száz-

ötven elbeszélés, gyermekek számára írta Hoffmann Ferencz, tizenegy eredeti színes képpel, szép vászon-kötésben) a kiadó-hivatal megküldi.

*

A »Kis Lap« XLIX. köt. 24-dik számában közölt rejtvény megfejtését még beküldték: Szent-Ivány Carla, Nékám István és Ervin (részben), Bolyó Pálma és Károly, Grünhut Lucy és Elza, Stancsa Miczi, Emike és Gyula, Szemők Katicza és Maricza, Freund Berta (ugyancsak rongyos papiroskára írtál! *F. b.*), Ebeczky Gabriella, Glósz Irma, Salzberger Aranka és Nándor, Moser Margit.

FORGÓ BÁCSI POSTÁJA.

Kedves gyermekeim!

Csak ott kell folytatnom, ahol a multkor elhagytam.

Sűrűn mint a hó, melynek szakadatlan áldásu hullását szemlélem ablakomból: oly boldogító sokaságban hullanak asztalomra a ti fehér apró leveleitek, mind-egyik bélelve a legmelegebb jó-kívánatokkal, különösen a „Kis Lap“ 25 éves jubileumának alkalmából.

A csoda-tévő szeretetnek legsodásabb műve az, hogy mentül többet adunk szívünkéből, annál többet kapunk érte. És úgy megnöveli karunkat, hogy ezreket meg ezreket ölelhetünk vele hálás kebelünkre.

Mindnyájatokat öllelek tehát, s úgy nektek, mint a drága hozzátok tartozóknak a legboldogabb újévet kívánja

Budapest, 1895. december 31-én

Forgó bácsi.

*

Moesz Ilonka. A második kezdette. Örvendek a sikeren. — Kreibik Sándor. Külön köszönet a gyönyörű kis angyalért. — Graf Róza. Egyik olvasóm az ellen tiltakozik, hogy a »Kis Lap« czim-szalagján meg ne urazzuk (illetve meg ne kisasszonyozzuk), lévén ő még kicsi gyermek; a másik pedig teljes komolysággal megköveteli, hogy »ur«-nak, »kisasszony«-nak szólítsuk. Nehéz ebből kiigazodni, mert bizony fontosabb dolga van a kiadó-hivatalnak, amelyre ez tartozik. Mért nevezed te a megfejtést »találmány«-nak? Találmány a puskapor, könyv-nyomás, [fotografia, telefon sat., de nem egy rejtvénynek a megoldása. — Több levélről a jövő számban.

JÓ SZIV.

Az éhező és fázó iskolás gyerekek részére: Podhradszky Kálmán 50 kr. Natti Klotildka 1 frt. — Köszönet a kegyes adakozóknak. Az adományt rendeltetési helyére juttatom.

Felelős szerkesztő: **Forgó bácsi.** Szerk. és kiadó-hivatal: Budapest, Ferencziek-tere 3-ik sz. Athenaeum-épület. Nyomtatja a kiadó tulajdonos: **Athenaeum** irodalmi és nyomdai r. társulat Budapest.